

༥ ལྷ་བ་ལྷ་རྒྱལ་པའི་གནད་ལ་དབྱེད་པ་སྒོ་གསར་མགུལ་བྱུང།

ལྷ་མཐའ་བེ་མ་ལྷ་སྤྱོད་གཙང་མའི་ཐུགས། །
 མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་བདག་གིར་བྱས་མོས་ཀྱང་། །
 ལྷ་བདེའི་འགྲོ་ལ་རྗེས་ཆགས་ཐུགས་བསྐྱེད་ཅན། །
 གཏན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་བརྒྱུ་ལོར་བྱས་སྐྱོངས། །

དག་དང་མ་དག་ཕྱོགས་རེར་ཞེན་པ་ཡི། །
 དམིགས་པའི་གཏན་སོ་དབྱིངས་སུ་ཞི་བ་ན། །
 དག་མཉམ་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་མངོན་དུ་གཟིགས། །
 ཆོས་ཉིད་བདེན་པའི་གཤེས་ལུགས་གང་དེར་འདུད། །

ལྷ་ཚུལ་འདི་གོ་སོ་སྐྱེའི་སྐྱོད་ལུལ་ཅན། །
 འཕགས་པའི་ས་ན་མཉམ་ཉིད་བདེ་བ་ཆེ། །
 ལྷ་སྤྱིད་ལྷ་དང་ལྷ་མོའི་རང་མདངས་ནི། །
 རྒྱལ་འཁྱོར་ཆེན་པོའི་གཟིགས་པ་ཉིད་དུ་འཁྱུགས།

ལྷ་བ་ལྷ་རྒྱལ་ཚུལ་ལ། ལྷ་བ་དག་པར་སྤྱོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལྷ་བ་དོས་འཛོན་པ། ལྷ་བ་ལྷ་རྒྱལ་བ་
 རྟེན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་དག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་ལ་སྤྱིར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
 འཇལ་བྱེད་ལུལ་ཅན་ལ་མ་དག་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་ཆད་མ་དང་། དག་པའི་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྟེན་ཐ་སྤྱོད་པའི་
 ཆད་མ་གཉིས་སུ་སྤྱི་འགྱུར་བའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་སྤྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 ཀུན་རྫོབ་དག་པ་ཆེན་པོར་སྤྱོད་པ་ནི་ལྷ་བ་པའི་ཆོས་ཅན་ཉིད་གཤོད་ནས་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་མི་ཟད་པ་བྱུང་གི་འཁོར་ལོར་
 ཡེ་ནས་གནས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་གོ་བ་བཞེས་དགོས་པར་སེམས་ཏེ། སྤྱི་མ་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་
 རྗེས་ཀྱི་ཆད་མས་རི་ལྷ་རྟོགས་པའི་དོན། དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དང་ཆད་མའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་མངོན་རྗེས་
 ཀྱི་ཆད་མ་གཉིས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིག་པས་གཏན་ལ་འབེབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་མ་དག་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་རང་
 ལུལ་ཐ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལུལ་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པར་ཟད་དོ། །

དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་སྤྱི་མའི་མི་རྟོག་པ་སོགས་དོན་སྤྱི་ཅན་ལས་གཞལ་བར་མ་བྱས་ན་དེ་དང་འོ་
 བོ་ཐ་མི་དད་པར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཉིད་ནི་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཆད་མས་རི་ལྷ་བར་རྟོགས་པ་མེད་དེ། དེ་ནི་
 འཕགས་པ་ཉག་གཅིག་གི་སྐྱོད་ལུལ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལ་«སྤྱི་དོན་འོད་གསལ་སྤྱིར་པོ་»ལས། «ཚུལ་དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་
 རི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་འདི་དག་ལ། འཁྱུགས་དོར་ལྷ་ཚུལ་དང་། ཀུན་རྫོབ་རང་གི་གནས་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ཅི་

ནས་གལ་ཆེ་བར་སྟེ།”¹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དབུ་མ་འབྲུག་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱ་ལབ་བསྐྱེད་པ་ཡི་དྲུག་ཙམ་སྟེ་
བཞིན། ཞེས་པའི་སྐབས་སྟོན་ཕྱོག་མཁས་པའི་ཆོག་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཙམ་གྱིས་དབྱེ་བ་ཆད་དེ། «དེས་
སྟོན་ལས།»

རྒྱ་གཅིག་འགྲོ་བ་སོ་སོ་ལ། མི་གཅིག་དངོས་པོར་སྤང་བའི་ཆོ།

ལ་ལས་སྤྱན་མོང་བལྟ་བུ་སྟེ། རྒྱ་ཡིན་དེ་མཐོང་ཡུལ་ཅན་རྣམས།

ཀུན་ཀྱང་ཆད་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ལ་ལས་བརྒྱན་གཤེར་ཙམ་ཡིན་ཟེར།²

ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྩ་བཞིས་བསྟན་པའི་སྤྱ་འགྲེལ་མཁས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་གསལ་ཡོད་པས་ཡིག་
ཆོག་ལ་འདྲིམ་ནས་འདྲི་འདྲེན་མི་དགོས་པར་རང་སོར་བཞག་ནས་རང་ལུགས་གཙོ་བོ་ཞུ་བར་འདོད། མདོར་ན་
འགྲོ་དུག་ལ་སྤང་བའི་སྤྱན་མོང་གི་བལྟ་བུ་ཞིག་མེད་ན་སེམས་ཙམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡུལ་མེད་རང་རིག་རང་གསལ་དུ་
ཁས་ལེན་དགོས་པར་གྱུར་པས་སྤྱན་མོང་གི་བལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པས་རྒྱ་དང་བརྒྱན་གཤེར་སོགས་སྟོ་
གཅིག་གིས་མཐོང་བཞིན་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་སྟམས་ནས་མིས་མཐོང་བའི་སྟོ་དེ་ཆད་མ་དང་། བརྒྱན་
གཤེར་ཙམ་ཀུན་ལ་ཁུད་མེད་དུ་སྤང་བས་དེ་ཆད་མ་ཡིན་ཞེས་དེ་ལྟར་བཞེད་ཀྱང་རིགས་དུག་གི་མཐོང་ཚུལ་དེ་དག་ལས་
གཅིག་ཆད་མར་བཞེད་ན་གཞན་ཀུན་ཆད་མིན་དུ་དོན་གྱིས་ཁས་སྤངས་པས་སྤྱན་མོང་བལྟ་བུ་ཞིག་འཛོག་དུ་མེད་པར་
འགྱུར་རོ། རང་ལུགས་ལ་རྒྱ་རིས་གང་དུ་མ་ཆད་པའི་སྤང་ཙམ་སྤྱན་མོང་གི་བལྟ་བུར་འཛོག་དེ་ཡང་། «དེས་སྟོན་
»ལས།

སྤང་ཙམ་སྤྱན་མོང་ལྟ་བུ་ནི། མཐུན་པར་སྤང་དང་མི་སྤང་གཞིར།

ཡོད་པར་གྲུབ་ཕྱིར།³

ཞེས་རྒྱ་དང་ནག་སོགས་རིགས་དུག་གི་མཐོང་སྤང་སོ་སོ་བ་ནི་གང་ཟག་སྟེར་གྱི་མཐུན་མིན་ལས་སྤང་གིས་བྱུང་བས་
སྤྱན་མོང་དུ་སྤང་དུ་མེད་པར་དོན་གྱིས་ཤེས་པས་རང་ལུགས་སྤང་ཙམ་ལ་རིགས་དུག་གི་འགྲོ་བས་སོ་སོའི་ལས་གྱིས་
སྤང་བ་དང་གཟིགས་པ་དག་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་གྱིས་ལྷ་མ་གཤིས་སྤང་བས་གཞི་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ལ་རྟོགས་ཚུལ་
དབང་དུ་བྱས་ནས་གོང་མ་ལ་ལྟོས་ན་འོག་མ་འོག་མ་ཆད་མིན་དུ་འཛོག་པ་དང་འོག་མ་ལ་ལྟོས་ནས་གོང་མ་ཆད་མར་
སོང་བ་ནི་དངོས་སྟོབས་གྱིས་སྤྱབ་པོ། ཇེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། «སྤྱི་དོན་འོད་གསལ་སྤྱིང་པོར་» “དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་
ཆོས་ཅན། གནས་ཚུལ་ལ་སྤྱད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བསྐྱེད་པ་དང་ཐལ་བའི་འཕགས་
པ་རྣམས་གྱིས་དེ་ལྟར་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། མིག་སྟོན་མེད་པས་དྲུང་དཀར་པོར་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ།”⁴ ཞེས་དང་། གཞན་
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ལྟར་མཐོང་བ་དེ་དག་ལས་གང་ཞིག་ཆད་མ་དང་། ཡུལ་གང་ཞིག་ཐ་སྤྱད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དུ་གྲུབ་
སྟམས་ན་ཡུལ་ཅན་དག་རི་ལྟ་རི་ལྟར་དག་པ་དེ་ལྟར་ཆད་མ་དང་། དེས་མཐོང་བ་གནས་ཚུལ་དུ་གྲུབ་སྟེ།”⁵ ཞེས་

¹ འབྲུ་མི་པམ་གྱི་གསུང་འབུམ།-མི་པམ་གསུང་འབུམ། རྩོམ་པོ་དང་། ༡༩༡ ནས་ ༡༩༠༡ བར།-གསང་འགྲེལ་ཕྱོགས་བརྩམས་སྟེན་མེའི་གྱི་སྤྱི་དོན་འོད་གསལ་སྤྱིང་པོ།:19-1-41a

² འབྲུ་མི་པམ་གྱི་གསུང་འབུམ།-མི་པམ་གསུང་འབུམ། རྩོམ་པོ་དང་། ༡༩༡ ནས་ ༡༩༠༡ བར།-དེས་ཤེས་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་མེ།:9-2-15b

³ འབྲུ་མི་པམ་གྱི་གསུང་འབུམ།-མི་པམ་གསུང་འབུམ། རྩོམ་པོ་དང་། ༡༩༡ ནས་ ༡༩༠༡ བར།-དེས་ཤེས་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་མེ།:9-2-16a

⁴ འབྲུ་མི་པམ་གྱི་གསུང་འབུམ།-མི་པམ་གསུང་འབུམ། རྩོམ་པོ་དང་། ༡༩༡ ནས་ ༡༩༠༡ བར།-གསང་འགྲེལ་ཕྱོགས་བརྩམས་སྟེན་མེའི་གྱི་སྤྱི་དོན་འོད་གསལ་སྤྱིང་པོ།:19-1-39b

⁵ འབྲུ་མི་པམ་གྱི་གསུང་འབུམ།-མི་པམ་གསུང་འབུམ། རྩོམ་པོ་དང་། ༡༩༡ ནས་ ༡༩༠༡ བར།-གསང་འགྲེལ་ཕྱོགས་བརྩམས་སྟེན་མེའི་གྱི་སྤྱི་དོན་འོད་གསལ་སྤྱིང་པོ།:19-1-

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་ཡོད་ཀྱང་དག་པའི་གཟིགས་པ་ལ་བཞེན་པའི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་
 ཚད་མ་ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་ངོས་འཛིན་ནས་ཞེ་ན། ས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དབང་ཆམས་ཀྱིས་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་
 སྒྲོས་བྲལ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱེད་བས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སོ་སྟེ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་སྤང་བའི་ཆོས་
 རྣམས་གནས་ལུགས་སྟུང་དང་ཡེ་ཤེས་ཞིང་ཁམས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རི་སྟེད་པའི་ཆོས་རྒྱུར་མཐོང་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་
 རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་ཡུལ་ལ་སྟོ་འདོགས་སེལ་བའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གང་ཡིན་དེ་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་
 སྙད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་«དོན་རྣམ་དེས་»ལས།

རྒྱ་ཆེ་བ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ནི། །རི་ལྟའི་ཆོས་ཉིད་དཔྱད་པས་ལས་སྟེ། །

བསམ་མི་བྲབ་ཡུལ་སྟོ་འདོགས་བསེལ། །རི་སྟེད་མཁྱེན་པའི་འབྲས་ཅན་ནོ། །⁶

ཞེས་དང་། དག་གཟིགས་ཚད་མ་སྟེ་ཚུལ་ཡང་ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ལས་སྟེ་བ་སྟེ། «སྟེ་དོན་འོད་
 གསལ་སྟེང་པོ་»ལས། “རྒྱ་ཆོས་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་ཚུལ་བཞིན་དུ་དཔྱད་པས་པའི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པའོ། །ངོ་བོ་རི་སྟེད་པའི་ཡུལ་
 ཅན་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤེས་རབ་པོ། །བྱེད་ལས་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུར་མཐོང་གིས་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་སྟོན་ཡུལ་ལ་སྟོ་
 འདོགས་བསེལ་བའོ། །⁷” ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྟོ་འབྲུལ་པ་མ་དག་པའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྤང་ཚུལ་དང་།
 འབྲུལ་པ་དག་པའི་གཟིགས་ངོར་སྤང་ཚུལ་གཉིས་ལས་གནས་སྤང་དག་དང་མ་དག་གི་བྲད་པར་སོ་སོར་བྱེ་ནས་སོ་སྟེ་
 རྣམས་ལ་ཚུ་དང་རྟག་སོགས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་སུ་གང་སྤང་བ་འདི་དག་
 ནི་གནས་སྤང་མི་མཐུན་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ཅི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་
 རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཚུ་སོགས་སོ་སྟེ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཆོས་ལས་བཞུགས་པའི་ས་སངས་རྒྱས་སྟུན་མ་དང་། ཚུ་སྟེ་
 མ་གཤིས་ལ་རང་བཞིན་སྟུང་དང་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་གཟིགས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གནས་སྤང་མཐུན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཞེས་གཉིས་
 སུ་དབྱེར་ཡོད་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་དག་ལ་ཡུལ་ཅན་དག་སྟོབས་ཀྱིས་མཇུག་བྱེད་ཚད་མ་གཉིས་ཡོད་པར་དོན་
 ཀྱིས་རྟོགས་སོ། །

ཐ་སྙད་དག་གཟིགས་ཚད་མ་དང་སྤང་བ་སྤང་སྟུབ་པ་བྱུབ་མཐའ་གཞན་ལ་མེད་པའི་དོན།

ཐ་སྙད་དག་གཟིགས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་གིས་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་སྤང་སྟུབ་པ་ལགས་པས་དེ་ནི་སྤྱ་འབྱུར་པའི་བྲད་
 ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལས་བྱུབ་མཐའ་གཞན་ན་མེད་པར་སྤང་སྟེ། «དེས་ཤེས་སྟོན་མེ་»ལས།

སྤང་ཀུན་རང་བཞིན་སྤང་སྟུབ་པ། །སྤྱ་འབྱུར་རང་ལུགས་ཁོ་ན་སྟེ། །

ཀུན་མཁྱེན་རོང་ཐོམ་པ་རྗེ་ཉའི། །ལེགས་བཤད་སེལ་ལོ་རྩེ་རྩེ་ལོ་ལོ། །

གཞན་ན་ལུགས་འདི་ཚུལ་བཞིན་དུ། །སྤྱ་བ་མེད་པས་⁸

ཞེས་སོགས་དང་གཞན་ཡང་། «ལྟ་བུ་གཞན་འབྱེད་ལས།»

ཐ་སྙད་ཚད་མས་མ་དག་དང་། །དག་པའི་སྤང་བ་སོ་སོར་འབྱེད། །

དེ་ལྟར་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི། །དགོངས་དོན་ཐབ་རྒྱས་ཅིག་ཆར་དུ། །

⁶ འབྲུ་མི་ལམ་གྱི་གསུང་འབྲུམ། -མི་ལམ་གསུང་འབྲུམ། རྩེ་ལོད་ ༡༩ བཟུང་ ༡༩༠༩ བར། -དོན་རྣམ་པར་དེས་པ་ཤེས་རབ་རལ་གྱི་མཆན་བཅས། 4-6-8a

⁷ འབྲུ་མི་ལམ་གྱི་གསུང་འབྲུམ། -མི་ལམ་གསུང་འབྲུམ། རྩེ་ལོད་ ༡༩ བཟུང་ ༡༩༠༩ བར། -གསང་འབྲེལ་བྱུགས་བཞུའི་སྟུན་སེལ་གྱི་སྟེ་དོན་འོད་གསལ་སྟེང་པོ། 19-1-41b

⁸ འབྲུ་མི་ལམ་གྱི་གསུང་འབྲུམ། -མི་ལམ་གསུང་འབྲུམ། རྩེ་ལོད་ ༡༩ བཟུང་ ༡༩༠༩ བར། -དེས་ཤེས་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་མེ། 9-2-17a

འཇམ་གྱི་ཚད་མ་ཡོངས་ཇོགས་འདི། །སྤ་རབས་མཁས་པའི་བྱད་ཆོས་ལགས། །⁹

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་བོད་སྐད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་ཉོགས་སོ། །འོ་ན་དག་གཞིགས་ཚད་མ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད་པའི་བྱད་ཆོས་གང་ལ་ཐུག་གམ་སྟུངས་ན། སྟོན་པའི་བཀའ་ལ་བྱང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་དང་། བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་ལ་སྤང་སྟོང་བདེན་གཉིས་དང་གནས་སྤང་གི་བདེན་གཉིས་འཛོག་ཚུལ་གཉིས་ལས་བྱི་མའི་འཛོག་ཚུལ་གཞིར་བྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་དགོར་བ་དུན་གྱི་རང་བཞིན་དག་མཉམ་བདེན་པ་དཔྱར་མེད་དུ་གསུངས་པ་དང་། བདེན་གཉིས་བྱང་འཇུག་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རོ་བོ་ཀ་དག་དང་རང་བཞིན་ལྷན་གྲུབ་གཞི་གནས་རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཞེས་མཇུག་དང་། ཨ་ནུ་ཨ་ཉི་ཇོགས་པ་ཆེན་པོའི་བར་གནས་སྤང་མཐུན་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་གཞིར་བྱས་ནས་གསུངས་པ་དག་ཀྱན་མཁྱེན་རོང་ཐོམ་པས་གསང་སྤགས་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་བསྟོམས་སུ་«སྤང་བ་ལྟར་སྤྱབ་»ཀྱི་གཞུང་འདི་ལགས་པས། དོན་འདི་ཉིད་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འཛོག་དུ་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་ལས་བྱུང་བར་འདོད་དོ། །

འོ་ན་གྲུབ་ཀྱན་མཁྱེན་སྟོང་ཆེན་པས། “དམིགས་པའི་རྟེན་ལས་མི་དམིགས་སྤྱེ་སྤྱེ། །དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འཆར་བས་ན། །”¹⁰ཞེས་སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོག་པ་རགས་པའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོ་ཡི་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་འགག་ནས་སྟོར་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་དེ་མ་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མི་ཉོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོར་ལྟ་བུ་ལ་སྟོང་དགོས་པའི་གནད་དང་མཉམ་བཞག་དེ་ལས་ལྷང་བའི་རྩེ་ཐོབ་ཀྱི་དུས་སུ་རི་སྟེང་གཞིགས་པའི་སྤང་བའི་རང་བཞིན་ལྟར་གནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་ཐ་མལ་བའི་སྤང་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མ་རྒྱུ་ཡོ་གའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་གསང་བ་སྟོང་པོ་ལས་ཉོག་པ་བཞི་ཡི་གཏན་ཆོགས་དང་གཞན་ཡང་། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྟན་པའི་ལུ་ལས་སྟོན་བྱུང་དངོས་ལྟའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞོད་སངས་རྒྱས་པར་སྤྱབ་མ་དགོས་པར་གཞོད་ནས་དག་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞིས་སམ་རོ་བོའི་སྟོན་པ་དེ་ལྟར་གནས་པས་ནང་རྒྱུད་སྤྱེ་གསུམ་གྱི་བརྟོན་དོན་ཡང་དེ་ཅུ་དུ་ཟད་པ་དེའི་ཕྱིར་«ངེས་ཤེས་སྟོན་མེ་»ལས།

དེ་ཕྱིར་ཆད་མའི་ཚུལ་འདི་ཡིས། །སྤང་གྱུན་རང་བཞིན་ལྟར་སྤྱབ་ལ། །¹¹

ཞེས་སོགས་ནས་བསྟན་པའི་སྤང་བ་ལྟར་སྤྱབ་པ་ནི་སྤྱབ་བྱེད་དང་གྱུན་རྟོག་དག་པ་ཆེན་པོ་ནི་བསྤྱབ་བྱ་ཡིན་པར་མཐོང་སྟེ། སྤང་བ་ལྟར་སྤྱབ་ཀྱི་གཞུང་འགྲོས་ལས་སྤང་བའི་ཆོས་རྣམས་འཇམ་གྱི་དེགས་པ་བཞི་ཡིས་ཡེ་ཤེས་ལྟ་ཡི་རོ་བོར་གནས་པའམ་དག་པར་སྤྱབ་པས་ཇོགས་པ་ཆེན་པོ་གཞི་ཡི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྤྱབ་དོན་གྱུན་རྟོག་དག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ་འོད་«གསལ་སྟོང་པོ་»ལས། “མདོར་ན་སྤྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བརྟན་པའི་དབྱིངས་ནི་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཀྱན་མཆོག་ལྟར་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ། དེ་ནི་ལྷག་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྩལ་ལས་སྟོན་བརྟུན་དུ་སྤང་བ་འདི་གྱུན་གྱི་སྤྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་ཤིང་བདེན་པར་མ་སྤྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་ལྷག་པའི་གྱུན་རྟོག་བདེན་པ་སྟེ་བདེན་གཉིས་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་ཡང་སྤང་སྟོང་འདུ་བའི་མེད་པར་གནས་ལ་”¹²

⁹ བོད་སྐད་མདོ་སྤགས་བསྟན་པའི་ཉི་མས། གསུང་འབུམ་དེབ་ཐེང་གཉིས་པ། བེ་ཁོན་མི་དེགས་པར་སྤྱན་ཁང་། ལྷ་གྲུབ་འཁན་འབྱེད། འོག་ཐེག་ 9

¹⁰ གྱུན་མཁྱེན་སྟོང་ཆེན་པ། གསུང་འབུམ་ མེས་པོའི་ལུ་བཞག་དེབ་ཐེང་¹² ཡིད་བཞིན་མཛོད། ཐེབ་གངས་60

¹¹ འཇུ་མི་པམ་གྱི་གསུང་འབུམ། -མི་པམ་གསུང་འབུམ། རྩ་བྱེད་བོད་ རྩ་བྱེད་ནས་ རྩ་བྱེད་བར་དེས་ཤེས་པའི་ཐོ་ཆེའི་སྟོན་མེ། 9-2-17a

¹² འཇུ་མི་པམ་གྱི་གསུང་འབུམ། -མི་པམ་གསུང་འབུམ། རྩ་བྱེད་བོད་ རྩ་བྱེད་ནས་ རྩ་བྱེད་བར་དེས་ཤེས་པའི་ཐོ་ཆེའི་གསལ་སྟོང་པོ། 19-1-19a

ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ། «ལྷ་ར་བ་ལྷ་ར་ལྷ་ར་»ལས། “ཚུལ་དེ་ཉིད་ལ་མཐོ་དང་ལྷན་བས་ལྷ་བཞག། ལྷ་བ་ལྷ་ལྷ་བ་ལྷ་མི་
རྒྱུ་བ་ཡང་མིན་ནོ། །”¹³ ཞེས་དང་། «ཡེ་ཤེས་ལྷ་ར་བ་ལྷན་གྱི་མདོ་ལས།»

དེ་བཞིན་གཤམ་གསུམ་པ་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་མེད་ཆོས། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡུང་བ་དེ་བར་གཤམ་གསུམ་དང་འབྲ། །

ཤེས་པའི་ཐོ་ཅན་མཆོན་མར་འདྲིན་པ་རྣམས། །འདིག་རྟེན་དག་ན་མེད་པའི་ཆོས་ལ་ལྷོད། །¹⁴ ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྒྲུབ་པ་དང་པོ་འཛིན་པ་ནི། མདོ་ཡི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབྱ་མའི་གཏན་ཆོག་མཆོག་པོ་བཞི་པ་ལྟ་
ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་དེའི་རྩ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་
ནས་སྟོན་བྲལ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་བབ་པའི་སྟོང་ཉིད་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་དོན་གྱི་ལྟ་སྟེ་དག་པ་གཉིས་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩ་
མོ་ཉིད་སྐྱེ་ཞེས་བྲལ་བའོ། །གསང་སྤྱགས་ལས་ད་ལྟ་སོ་སྐྱེའི་དུས་ནས་གང་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞི་ཡི་གནས་
ལུགས་གདོད་ནས་ལྟ་ཡི་རོ་མོར་རི་ལྟར་གནས་པ་སྒྲུབ་དག་པར་སྐྱབ་པ་སྟེ། «སྒྲུབ་པ་ལྟ་སྐྱབ་»ལས། “གསང་སྤྱགས་
ཀྱི་ཚུལ་ལས་བདེན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འགྲོ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ལ་ལྟ་བར་སོ་སོར་འཛིན་ཅིང་ཅོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་
འདི་དག་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པ་ཡིན་དུ་ཟད་དེ། དེ་ཡང་འབྲུལ་བ་བསལ་ནས་མ་འབྲུལ་བ་ཞིག་བསྐྱབ་དུ་མེད་དེ། འབྲུལ་པ་
རོ་མོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པས་སརྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོ་ནས་མདོན་པར་རྟོགས་པར་སརྒྱས་
པའོ། །དེ་བས་ན་མཆོན་མ་སྐྱ་ཆོག་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱ་གསུང་སྤྱགས་རྩི་རྩེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་
དག་པའི་རོ་མོ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པ་དུས་གསུམ་ཀྱི་སངས་རྒྱས་དང་འབྲུ་བའོ། །”¹⁵ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་གཞི་དུས་ནས་དག་པར་རོ་མོ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན་ཡང་འབྲུལ་པ་སྐྱོ་བར་བ་ནི་སྒྲུབ་བས་དེ་རོ་མོ་ཉིད་དུ་
ཡོད་དམ་སྟུམས་པའི་ཁྱ་འཁྲིག་བྱུང་བས་སྐབས་འདིར་སྒྲུབ་པ་དོས་འཛིན་དགོས་པ་ནི་གནད་དུ་མཐོང་བས་དང་པོ་སྒྲུབ་
པ་དོས་འཛིན་པ་ནི། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་སོ་སོར་འཛིན་པ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་སོགས་ལྟ་གང་རུང་གི་
མཐུ་བརྟས་པས་རང་རང་གི་སྟོ་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་སྐྱ་ཆོག་སུ་གནས་དོན་ལུས་གསུམ་དང་། སྟོ་བ་པ་འཕགས་པའི་
རྩིས་ཐོབ་སུ་སྒྲུབ་པའི་ལྟ་སྐྱེ་ཞེས་བྲལ་པ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་པ་འདི་དག་སྐབས་འདིར་དོས་འཛིན་དགོས་པའི་སྒྲུབ་པ་སྟེ།
«སྒྲུབ་པ་ལྟ་སྐྱབ་»ལས། “སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སེམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་ནས་
འབྲས་བྱ་དག་པ་དང་མ་དག་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འབྱུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་དག་པའི་སྟོན་ཡུལ་དང་མ་
དག་པའི་སྟོན་ཡུལ་ཐམས་ཅད་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པས་གཉི་ག་མཆོན་ཉིད་པར་བྱུབ་
པ་ཡིན་ནོ། །”¹⁶ཞེས་གསུངས། དེས་ན་འོག་པ་བསྐྱུས་ན་ཆུར་མཐོང་གི་མ་དག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་དང་། ཐེག་པ་
གསུམ་ཀྱི་འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་རྩིས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐྱ་དང་ཞིང་ཁམས་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དག་པའི་སྒྲུབ་པ་
ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་རིགས་ལྟ་པོ་བསད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བས་ཆོག་སུ་བརྒྱད་ཀྱི་དབང་ལས་གང་སྒྲུབ་
པའི་ཆ་འདི་དག་ནི་སྐབས་འདིའི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། «ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་»ལས། བྱང་ཆུབ་

¹³ རོང་ཐོག་མ་ནུ་བ་མྱེ་ཏེ་ཤ་སྤྱང་བུ་མ། བེ་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐུན་ཁང་། དེབ་དང་པོ། ཟླ་བ་གསུམ་ 568

¹⁴ རྩེད་པོ་པག་འཕགས། -མདོ་རྩེ། གྲག་མདོ་རྩེ། -འཕགས་པ་མངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྣང་བའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། :47-284b

¹⁵ གན་མཆེན་འོ་ཏེ་མོ་མ་མཐུ་ཤུའི་ཏི་གཏུ་ཏུ་ཤུ། མེ་ཆེན་མི་རིགས་ཏི་ཤུ་ཁྱེ་ཏི་ཏེ་གཏི་མ་ཏ། ལྷ་ཏུ་མ་ཆེ་ཏུ་ཤུ། ལྷེ་ཏུ་ཤུ། 559

¹⁶ ཀུན་མཁུན་རྒྱུ་རྒྱུ་མཁུན་པུའི་དཔེ་ལྟར་འབྲུག་། སྒྲིལ་མི་དཔལ་དཔེ་སྒྲིལ་པར་། དཔལ་ཤིམ་པ་། ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་། ལྷེ་པ་ལྷན་པ་། 561

སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་འཛིན་ཏེ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྤང་བ་ནི། ད་དུང་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་མ་ཟད་པའི་
དབང་ཡིན་ནོ། །¹⁷ ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་འཛིན་པ་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་མ་
དག་པའི་སྤང་བ་ལྟ་ཞོག་དག་པའི་སྤང་བ་དག་ཀྱང་མེད་དེ། «འཇུག་པ་»ལས།

ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐྱམ་པོ་མ་ལུས་པ། །བསྐྱེད་པས་ཞི་དེ་རྒྱལ་རྣམས་ཆོས་སྤྲེལ། །

དེ་ཆེ་སྤྱི་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད། །སེམས་འགགས་པས་དེ་སྤྱི་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད།¹⁸

ཅེས་སོ། །དེས་ན་སྤང་བ་ནི་སེམས་འཁྲུལ་པའི་རྒྱལ་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་
འཁྲུལ་སྤང་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་མ་ཟད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ལགས་པས་སྤང་བ་ལ་འཁྲུལ་པས་ཁྲུབ་ཀྱང་སྤང་
ཆད་ཟག་བཅས་སུ་སྤྱུབ་པ་ནི་མིན་ཏེ་སྤང་བ་ཁག་ཅིག་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་འབྱུར་ཏེ་ཟག་པ་ཉོན་མོངས་
རྒྱས་པར་མི་བྱེད་པའི་ཆ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ། སྤང་བ་དེ་ཉིད་ལྟ་བུ་བསྐྱུབ་པ་ལ། «མདོ་འགྲེལ་»ལས། “རིགས་པ་བཞི་ནི་ལྟོས་པའི་རིགས་པ་དང་། བྱ་བ་
བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། འཐད་པར་བསྐྱུབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ལོ། །”¹⁹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་«ལྟ་
བའི་བརྗེད་བྱང་»ལས། “དེ་ལ་གྱི་ཡ་དག་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ལྟར་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡོ་ག་དེའི་སྤྱིང་དུ་རྩོད་ཆེ་སེམས་
དཔའ་མི་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་གྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྲུབ་ཅིང་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པའི་ལྟ་ཡིན་པ་
དང་། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་དེ་གཉིས་གའི་སྤྱིང་དུ་ལྟོན་གྱིས་བྱུབ་པའི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ལྟ་བུ་དང་།
རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་བྱ་ཚུལ་དང་གྲང་དོར་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པར་ལྟ་
བའི་གཞི་ལས་བྱུང་བར་མཐུན་ཡང་། རིགས་པ་བཞི་ཡི་སྟོས་ནས་དང་།”²⁰ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་པ་བཞི་ནི།
«ཐེག་ཚུལ་ལས།» “དེ་ལ་རིགས་པ་བཞིའི་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་ཆོས་ཉིད་ཅིང་འགྲེལ་ཏེ་འབྱུང་བར་བསྐྱུབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ལ།
རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་སྐྱུབ་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ། འབྲས་བྱའི་སྟོན་སྐྱུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ།
རྒྱའི་སྟོན་སྐྱུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟོས་པའི་རིགས་པ། རིགས་པ་ཉིད་བྱི་མ་མེད་པར་བྱས་ཏེ་སྐྱུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་འཐད་པ་
སྐྱུབ་པའི་རིགས་པ་ལོ། །”²¹ ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་མི་ཤམ་པས། སྤང་བ་ཀྱན་རྩོམ་དང་། སྤྱིང་པ་དོན་དམ་གཉིས་སུ་དབྱེ་
ནས་རྒྱུར་མཛོང་གི་ཡུལ་དུ་བྱུར་པའི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡན་ལག་བརྒྱས་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱུབ་
ཚུལ་དང་ལས་འབྲས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ། «དོན་རྣམ་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་»ལས།

ཉིན་འབྱུང་ཚུལ་གྱིས་གང་སྤྱེས་པའི། །ཆོས་ཀྱན་རང་རང་རོ་བོ་ཡིས། །

བྱན་མིན་གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན། །སྤྱི་གཤེད་རྩོ་སོགས་ཐ་སྙད་གྱི། །

ཆོས་ཉིད་འདི་ལ་སྟོན་དུ་མེད། །²²

¹⁷ ཀྱན་མཁེན་རོང་ཐོས་མཁུ་བཞི་ཉིད་གསུང་འབྲས། ཟེ་ཁྱོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྲུག་ཁང་། དེབ་གཉིས་པ། ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་གྲེབ་གངས། 441

¹⁸ རྩོད་གཤེད་བསྐྱུན་འབྱུར།-དབྱེ་མ། ཉེ་ལོ་དབྱེ་མ།-དབྱེ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ།:102-216b

¹⁹ རྩོད་གཤེད་བསྐྱུན་འབྱུར།-མདོ་འགྲེལ། ཉེ་ལོ་མདོ་འགྲེལ།-འཕགས་པ་སྟོན་པའི་ཐད་པས་བསྐྱུན་པ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ།:114-99b

²⁰ ཀྱན་མཁེན་རོང་ཐོས་མཁུ་བཞི་ཉིད་གསུང་འབྲས། དེབ་གཉིས་པ། ཟེ་ཁྱོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྲུག་ཁང་། ལྟ་བའི་རྩེ་བྱང་། རྩོམ་གངས། 21

²¹ ཀྱན་མཁེན་རོང་ཐོས་མཁུ་བཞི་ཉིད་གསུང་འབྲས། དེབ་གཉིས་པ། ཟེ་ཁྱོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྲུག་ཁང་། ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་གྲེབ་གངས། 488

²² འཇུ་མི་ཤམ་གྱི་གསུང་འབྲས།-མི་ཤམ་གསུང་འབྲས། ཉེ་ལོ་མདོ་ཉེ་ལོ་ནས་ ཉེ་ལོ་བར་དོན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆོན་བཅས།:4-6-2b

ཅེས་གསུངས། ལྷོང་བ་དོན་དམ་གྱི་སྒྲོན་པ་གསུངས་ཚུལ་ནི། །དེ་ཡང་«མདོ་ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས།» “གཟུགས་
གཟུགས་ཀྱིས་སྣང་ཞེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།” ཞེས་སོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པའི་མདོ་རྒྱུ་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དང་རྒྱད་ལས་ཀྱང་ལན་དུ་མར་གསུངས་པ་ལྟར་«དོན་རྣམ་ངེས་»ལས།

དེ་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོའི་ཆོས། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་རྣམ་བཟགས་ན། །

སྤྱད་པར་བྱ་བ་མི་དམིགས་ཤིང་། །ལྷོས་ནས་སྤྱེ་བ་དག་ཀྱང་མེད། །

རང་རང་ངོ་བོའི་སྣང་བ་ཡང་། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྣང་བ་ཉིད། །

རྣམ་ཐར་གསུམ་ལྟན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། །དོན་དམ་པ་ཡི་ཆོས་ཉིད་ཡིན། །²³

ཞེས་དེ་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་སུ་སྣང་བའི་ཐ་སྣང་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་དོན་དམུང་གྱི་རིགས་པས་གཞལ་ན་སྣང་བའི་ཆོས་འདི་ཀུན་
རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་བྲལ་བའི་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ངོ་བོ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ། ཐ་
སྣང་གྱི་རྒྱ་འབྲས་འདི་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པར་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དང་ལྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གཅིག་པས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དག་པས་ཐ་མལ་པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ཡང་ད་ལྟ་ནས་དག་པ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱུ་པ་
ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དག་པས་བྱེ་བའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་སྤྱབ་པོ། །དེ་ཡང་
ཡིན་ཏེ། «སྣང་བ་ལྷ་སྤྱབ་ལས།» “དེས་ན་རྣམ་པར་དག་པས་བྱེ་བའི་ལུས་དག་ཡིད་ནི་དབྱེར་མེད་ཅིང་སྤྱོད་པ་མེད་པ་
དང་། རྫོགས་པར་བྱལ་བའི་ཕྱིར་སྤྱེ་གསུང་ཐུགས་རྟོ་རྟེན་དེ་ཡི་འཁོར་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །”²⁴ ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཡིད་བཞིན་མཛོད་ལེའུ་དང་པོར་གཞི་ལས་གཞི་སྣང་འཆར་བའི་དུས་གཞི་སྣང་ངོ་ཤེས་དང་མ་ཤེས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་འབྲུལ་གྲོལ་དུ་གསུངས་པ་དང་། «མདོ་ལས།»

ནམ་ཞིག་འཛིག་ཉེན་ཁམས་འདི་འབྱུང་བ་དང་། །འཛིག་ཉེན་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁར་གྱུར་པའི་ཆོ། །

རི་ལྟར་སྟོན་བཞིན་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །²⁵

ཞེས་སོགས་མདོ་རྒྱད་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་དག་དོན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཉག་ཅིག་ལུ་འདི་ལ་གནད་ཐུག་པ་ཡིན་
ན། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དག་མཉམ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་དུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལ། སྣང་ངོས་ནས་
དག་པར་བསྟུབ་པ་དང་། ལྷོང་ངོས་ནས་མཉམ་པར་བསྟུབ་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབྱེར་མེད་རོ་མཉམ་དུ་གནས་པར་
བསྟུབ་པ་གསུམ་ནི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལས་གཞན་བྱ་བྱེད་ལྷོས་པ་དང་འཐད་པ་སྤྱབ་པའི་
རིགས་པ་གསུམ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་སྤྱས་པའི་དོན་གྱིས་རྫོགས་པར་ངེས་སོ། །དེ་ཡང་«དོན་རྣམ་ངེས་»ལས།

བྱ་བ་བྱེད་དང་ལྷོས་པ་ཡང་། །དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་ན། །

རིགས་པའི་མཐའ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ། །ཐུག་ནས་རྒྱ་འབྲས་འཆོལ་དུ་མེད། །²⁶

²³ འབྲུ་མི་པམ་གྱི་གསུང་འབྲས། -མི་པམ་གསུང་འབྲས། རྩ་བཤེད་པོ་དེ་ནས་ ༡༥༠ ལྷོང་དོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཤེས་རབ་རལ་བྱའི་མཆན་བཅས། :4-6-3b

²⁴ ཀུན་མཁྱེན་རྡོ་རྗེ་མཆོག་གི་ཉིད་གསུང་འབྲས། དེ་ག་ཉིས་པ། ཟེ་ཁོན་མི་རིགས་པར་སྤྱན་ཁང་། སྣང་བ་ལྷ་བསྟུབ། ཐེབ་བྱངས། 560

²⁵ ཐེ་དགོ་བཀའ་འབྲུང་། -མདོ་ཤེ། རྩ་བཤེད་པོ་དེ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་ཉིད་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། :55-25b

ཅེས་གསུངས། དེས་ན་རིགས་པ་བཞིས་ཐ་སྟོད་དུ་གཞུགས་བྱ་མ་དག་པའི་རྣམ་པ་འཇུག་པ་དང་། རྟོན་དམ་དུ་སྟོང་ཉིད་
 དམ་བཤེན་པ་དབྱེར་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སོ་སོར་དབྱེ་ནས་སྤྱི་མཐོང་དབང་དུ་བྱས་ནས་ངེས་དགོས་སོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་ལུང་གི་སྟོན་ནས་སྤང་བ་ལྟ་བུ་སྦྱབ་པ་ནི་དབྱིངས་དག་པ་སྟོང་ཉིད་བརྟེན་བྱས་པའི་མདོ་སྟེ་དང་དེ་དག་གི་
 དགོངས་འགྲེལ་སྟོན་བྱོན་མཁས་པའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་དང་གསང་སྔགས་ཀྱི་རྟོ་རྟེན་ཆེན་ཆེན་གསུངས་མཁ་ལུང་
 ཡིན་ལ་དེས་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། མན་དག་གི་སྟོན་ནས་སྤང་བ་ལྟ་བུ་སྦྱབ་པ་ལ་མན་དག་ནི། «ཐེག་ཚུལ་»ལས། “མན་
 དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་པ་རྟེན་ལེས་བྱ་བའི་སྒྲ། རྟོན་ཉི་ཤུ་བར་བསྟན་ཅིང་གཏན་ལ་བབ་སྟེ་བསྟན་པ་ལ་བྱ་སྟེ།”²⁶ ཞེས་
 གསུངས། ལྷ་པ་ནི་ཉི་ཤུ་བ་དང་། རྟེན་ལ་ནི་བསྟན་པ་སྟེ། རྟོན་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ལ་ཐབས་ཉི་ཤུ་བར་བསྟན་པ་ནི་མན་དག་ཅེས་
 བྱའོ། །རི་རྒྱུད་དུ། «རྒྱུད་»ལས། “གཞོན་ཅུ་དེ་ལ་མན་དག་གང་ཞེན་འདི་ལྟ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་དང་སྟོབ་མའོ། །སྟོབ་
 དཔོན་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་ནི་དེའི་སྟོན་པའི་རྩེ་སྤུ་འཇུག་ཅིང་ཆེན་བཞིན་དུ་བྱེད་ལ་མི་སྦྱ་
 བའོ། །ཆད་མ་དེ་ནི་མན་དག་གོ། །འཇུག་དཔལ་གཞོན་ཅུ་རྒྱུར་པ་གཞན་ཡང་ཆད་མ་གང་ཞེན། གང་མདོ་སྟེ་དང་
 གསང་སྔགས་ཀྱི་རྟོན་མི་སྦྱ་བ་དང་པོར་ཤེས་ནས་དེའི་རྩོད་པ་དང་རྟོན་དེ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བས་དེ་ལས་མི་ཉམས་པ་དང་
 བརྟན་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་ཐ་སྟོད་འདོགས་པ་དེ་ནི་མན་དག་བཤད་པའོ། །”²⁷རྟོན་སྟོབ་དཔོན་ལས་
 ཆེན་མཁུ་མང་ཉུང་གང་ལྟར་ཡང་འོད་པ་ནི་མན་དག་དང་། རི་རྒྱུར་བསྟོ་བ་བཞིན་ངེས་པས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་མན་དག་
 གིས་སྦྱབ་པ་ལགས་སོ། །གསང་སྔགས་སྔ་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་དག་པ་ཆེན་པོའི་རྟོན་རྟོགས་བྱེད་པ་ལ་སྤང་བ་ལྟར་
 སྦྱབ་མ་ཐུབ་ན་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པ་དང་། ལྷ་པ་གསུམ་གྱི་རྟོན་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་སྤང་བ་ལྟར་སྦྱབ་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ལ་གོ་བ་མེད་ན་རྟོགས་སྟེ་མེད་པ་སོགས་མདོར་ན་སྔ་འགྱུར་བའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གང་དུ་ཡང་སྤང་བ་
 ལྟར་སྦྱབ་པ་འདི་བས་གནད་ཆེ་བའི་ཆོས་ཞིག་མེད་པར་སྤང་ངོ་། །དེ་ལྟར་སྤང་བ་དག་པར་སྦྱབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་
 དང་། སྤང་བ་ངོས་འཛིན་པ། སྤང་བ་ལྟར་སྦྱབ་པ། དེའི་དགོས་པ་མདོར་བསྟུས་བཅས་ཀྱི་སྟོན་ནས་རེ་ཞིག་མཇུག་
 བསྟུངོ། །

སྤང་སྦྱབ་པ།

མ་ཤེས་མོངས་པའི་སྟོན་རྣམས་སྟོང་ནས་གཤགས། །འབད་པའི་དགེ་བས་མཆོ་སྤྱེས་རྒྱལ་བའི་བསྟན། །

མི་ལུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་གྱུར་རྒྱས་ཕྱིར་དང་། །འགོ་ཀུན་གདོད་མའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་བསྟོ། །

སྔ་འགྱུར་མཐོ་སྟོབ་མདོ་སྔགས་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་སྤྱིར་དུ་ཀུན་མཁྱེན་རིག་འཛིན་འཛིགས་མེད་སྤྱིར་པའི་འདས་མཆོད་དང་འབྲེལ་ངེས་
 ཤེས་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་མའི་བཟོ་སྦྱང་སྒྲུབ་རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྤྱིན་དང་། དམིགས་གསལ་ལྷ་སྤྱི་ལོར་གོང་ས་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་

²⁶ འཇུ་མི་ཐམ་གྱི་གསུང་འབུམ། -མི་ཐམ་གསུང་འབུམ། རྟོན་པོ་དང་། རྟོན་ནས་པར་ངེས་པ་ཤེས་པར་རལ་བའི་མཆན་བཅས། 4-6-3b

²⁷ རོང་ཆོས་མཁུ་པ་རྟེན་ཉིད་གསུང་འབུམ། ཐེ་ཁོན་མི་རིགས་པར་སྦྱོན་ཁང་། དེ་བཞིན་པ། ཤོག་ཐེང་། 476

²⁸ ཐེ་དགེ་བཀའ་འབྱུང་། -རྒྱུད་འབུམ། རྟོན་པོ་རྒྱུད་འབུམ། -འབགས་པ་ལག་ན་རྟོ་རྟེན་དབང་བསྟུར་པའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ། 87-42a

མཆོག་དགྲང་གངས་དགུ་བརྩུར་ཕེབས་པའི་བྱམས་བཙུང་ལོ་སྤྱང་ཅིའི་སྤྲད་དུ་གྲུས་མཁན་མིང་འདྲིན་པ་གསང་སྤགས་བསྟན་འདྲིན་ནས་བྱི་
ལོ་༡༠༡༥ ཟླ་ ༠༩ ཚེས་ ༡༩ ལ་ཕུལ་བ་དགེ། །